

Αναλυτικό σκεπτικό της πρότασης

Το κυρίαρχο γεγονός που σηματοδοτεί και υπαγορεύει τη φετινή δραστηριότητα του συλλόγου είναι ο πρόσφατος χαρακτηρισμός των δύο οικισμών μας (Αλέξανδρος και Κολυβάτα) ως παραδοσιακών. Οι, εδώ και πολλά χρόνια, αδιάκοπες προσπάθειες του “Φηγός”, ανταμείφθηκαν με την υπογραφή του σχετικού προεδρικού διατάγματος στις 10/09/2020 από την Πρόεδρο της Δημοκρατίας Κατερίνα Σακελλαροπούλου (ΦΕΚ 611/Δ/ 28/09/2020).

Ο σύλλογος μας αισθάνεται δικαιωμένος για τον αγώνα που κάνει όλα αυτά τα χρόνια- κόντρα στο ρεύμα- μέσα σε ένα περιβάλλον το οποίο χαρακτηρίζεται και σηματοδοτείται από τις επώδυνες συνέπειες του μαζικού τουρισμού που έχει κατισχύσει στο νησί.

Κινούμαστε και επιχειρούμε μέσα στο πλαίσιο δύο εξαιρετικού ενδιαφέροντος παραδοσιακών οικισμών -ημιερείπων- (Αλέξανδρος και Κολυβάτα) και ενός τρίτου μικρότερου (Κιάφα) που έχει λίγα σπίτια, διαθέτει όμως έναν παραδοσιακό ξενώνα.

Οι τρεις οικισμοί μαζί με το περιβάλλον τοπίο, το βουνό των Σκάρων-το ομηρικό Νήιον, σύμφωνα με τη θεωρία του Δαίρπφελντ- τα κοντινά ερειπωμένα μοναστήρια- Αγ Γεώργιος των Σκάρων, Κόκκινη εκκλησιά, Άη Γιάννης στο Λιβάδι-το μικρό οροπέδιο που τους ενώνει-τον χειμώνα γίνεται λίμνη- οι παλιοί μύλοι, τα αμπέλια, τα διάσπαρτα σε ολόκληρη την περιοχή αλώνια και πηγάδια, τα λιοχώραφα, συνιστούν ένα μοναδικό οικοσύστημα το οποίο έχει διασωθεί από τη διείσδυση του μαζικού τουρισμού που έχει παραμορφώσει το νησί.

Η σκέψη μας και η προσπάθειά μας τώρα περιστρέφονται στην αναζήτηση των τρόπων ώστε αυτός ο τόπος να αναγεννηθεί και να αναβιώσουν οι προηγούμενες δραστηριότητές του, σε συνδυασμό και με νέες, κατά τρόπον ώστε να εξασφαλίζεται η βιωσιμότητά του, χωρίς να αλλοιωθεί και να χάσει τον σημερινό του χαρακτήρα.

Υπάρχει μία δέσμη προτάσεων οι οποίες φρονούμε πως πρέπει να διερευνηθούν και να μελετηθούν περισσότερο, ώστε να αποτελέσουν τη βάση του προγράμματός μας για τα επόμενα χρόνια. Οι δράσεις αυτές αναφέρονται στο επιχειρησιακό μας σχέδιο.

Σαν άμεση προτεραιότητα, όμως, βλέπουμε τη βελτίωση της εικόνας των υποβαθμισμένων οικισμών του Αλέξανδρου και την αναβάθμιση του δημόσιου χώρου των, γεγονός που θεωρούμε πως θα συντελέσει στη μεγέθυνση της ελκτικότητάς τους και τη δημιουργία ευνοϊκότερων συνθηκών για την υποκίνηση του γενικότερου ενδιαφέροντος (κάτοικοι, ιδιοκτήτες, νέοι κάτοικοι, επισκέπτες). Ο στόχος αυτός εντάσσεται στον ευρύτερο στόχο, που είναι η Προστασία, η Αναβίωση και η Βιωσιμότητα των οικισμών μας καθώς και η αναζωογόνηση του διαρραγέντος, λόγω της εγκατάλειψης, οικοσυστήματος.

Σε αυτήν ακριβώς τη δράση επικεντρώνεται η πρότασή μας για την οποία ζητούμε επιχορήγηση από το ΥΠΟΟΑ.

Στο πλαίσιο λοιπόν, της Ζ' Συνάντησης του Ιουλίου στον Αλέξανδρο, ενός θεσμού με συζητήσεις και προβληματισμούς υψηλού επιπέδου που γίνεται τα καλοκαίρια στον Αλέξανδρο, **θα οργανωθεί εφέτος πανελλήνιος αρχιτεκτονικός-εικαστικός διαγωνισμός με θέμα τον σχεδιασμό στοιχείων αστικού εξοπλισμού που θα ενταχθούν στους δημόσιους, υπαίθριους χώρους των οικισμών και θα εκφράζουν το πνεύμα της προστασίας τους.**

Η Συνάντηση θα έχει τον τίτλο: **Ο Αλέξανδρος φορά την πανοπλία του!**

Η διαχείριση του περιβάλλοντος των οικισμών και του τοπίου και κάθε οικοδομική δραστηριότητα εκεί, διέπεται από το νέο ρυθμιστικό πλαίσιο προστασίας. Όμως εκτός από τις σαφείς ρυθμίσεις, πολλά ζητήματα αφήνονται στην ευθύνη του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής που θα αποφασίζει με κριτήρια περιγραφόμενα στο ΦΕΚ καθώς και με τις αρχές αισθητικής και εναρμόνισης με το περιβάλλον του τόπου. Στο μέλλον θα φανεί η επίδραση, θετική ή αρνητική, των νέων κανονισμών στην ποιότητα του περιβάλλοντος των προστατευόμενων οικισμών.

Με αφορμή την κήρυξη του Αλέξανδρου ως παραδοσιακού οικισμού ο Σύλλογος φίλων

Αλεξάνδρου Φηγός σε συνεργασία με την Cities in Balance (CIBA) προκηρύσσει Πανελλήνιο Αρχιτεκτονικό Διαγωνισμό Ιδεών για τον σχεδιασμό στοιχείων αστικού εξοπλισμού που θα ενταχθούν στους δημόσιους, υπαίθριους χώρους των οικισμών και θα εκφράζουν το πνεύμα της προστασίας τους.

Τα στοιχεία αστικού εξοπλισμού είναι αντικείμενα κοινόχρηστα, που βελτιώνουν τη λειτουργία των δημόσιων χώρων, διευκολύνουν την βιώσιμη χρήση τους, τους καθιστούν φιλικότερους και γενικά βοηθούν την εξοικείωση των ανθρώπων με το κτιστό κοινόχρηστο περιβάλλον τους.

Τα στοιχεία αυτά πρέπει να είναι εύκολα στη χρήση και ανθεκτικά. Θα εντάσσονται αισθητικά στο αρχιτεκτονικό και φυσικό περιβάλλον και ταυτόχρονα θα διευκολύνουν την κατανόησή του από τους χρήστες –επισκέπτες και κατοίκους.

Ο διαγωνισμός θα είναι ανοικτός σε αρχιτέκτονες, επαγγελματίες του σχεδιασμού αντικειμένων και εικαστικούς καλλιτέχνες.

Το ουσιαστικό ζητούμενο είναι η απάντηση στο ερώτημα: *Τί Σημαίνει Παραδοσιακός Οικισμός;*

Τα τυπικά ζητούμενα αντικείμενα είναι:

Α. Στοιχεία σήμανσης. Μικρά οδικά σημεία –πχ πινακίδες-- που θα καθοδηγούν τον επισκέπτη για την θέση του οικισμού. Ο μελετητής θα προτείνει τη μορφή του μικρού –ενός ή περισσότερων-- στοιχείου σήμανσης καθώς και το περιεχόμενό του –πχ το κείμενο. Το αντικείμενο προορίζεται για παρόδια χρήση.

Β. Πινακίδα πληροφόρησης. Μεγάλη πινακίδα ή σημείο που θα παρέχει στον επισκέπτη πληροφορία για τον οικισμό. Επίσης θα πληροφορεί για τα μέτρα περιβαλλοντικής προστασίας του. Ο μελετητής θα προτείνει τη μορφή της πινακίδας καθώς και το περιεχόμενό της –πχ το κείμενο, εικόνες κλπ. Η πινακίδα προορίζεται για την πλατεία του Αλέξανδρου.

Γ. Φωτιστικό. Στοιχείο δημόσιου φωτισμού που θα διευκολύνει τη χρήση του δημόσιου χώρου την νύκτα ή και θα αναδεικνύει στοιχεία του.

Δ. Καθιστικό. Καθιστικό δημόσιας χρήσης για τις πλατείες και πλατώματα των οικισμών.

Ε. Στοιχείο ελεύθερης επιλογής. Ο μελετητής μπορεί να προτείνει ένα στοιχείο δικής του επιλογής που θεωρεί ότι ερμηνεύει καλλίτερα το χώρο και ανταποκρίνεται στα ζητούμενα του διαγωνισμού.

Για την διοργάνωση του διαγωνισμού θα ζητηθεί και η συμμετοχή του Δήμου Λευκάδας καθώς και της Περιφερειακής Διοίκησης -Αντιπεριφέρεια- Λευκάδας.

Χρονοδιάγραμμα

- Ετοιμασία και δημοσίευση προκήρυξης:	60 ημέρες
- Χρόνος μελέτης:	90 ημέρες
- Διαδικασία κρίσης και παρουσίαση αποτελεσμάτων:	30 ημέρες

Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων θα γίνει σε εκδήλωση στον Αλέξανδρο, στις 28 και 29 Αυγούστου 2021, που θα περιλαμβάνει έκθεση των μελετών, παρουσιάσεις των συμμετεχόντων, και κατασκευές βραβευμένων στοιχείων.

Η κριτική επιτροπή θα είναι πενταμελής και θα αποτελείται από επιφανείς επιστήμονες στους κλάδους της Αρχιτεκτονικής, του Σχεδιασμού αντικειμένων και της Τέχνης. Πρόεδρος της επιτροπής θα είναι ο Ακαδημαϊκός κ. Μανόλης Κορρές. Επίσης ένα από τα μέλη της επιτροπής θα είναι ο Αρχιτέκτονας Ανδρέας Λαμπρόπουλος με διδακτορικό δίπλωμα στο Ε.Μ.Π. πάνω στους αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς.